

VI./2.3.: Európai uniós programok, támogatások

VI./2.3.1.: Az Európai Unió 7. kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogramja

Az Egységes Európai Okmányt (EEO) 1986. február 28-án, Brüsszelben fogadták el, és 1987. július 1-jén lépett hatályba. Az Okmány módosította az Európai Közösségeket létrehozó szerződéseket, és európai politikai együttműködést teremtett. www.europarl.europa.eu

Az Európai Unió közös kutatás-fejlesztési politikájának alapjait lefektető *Egységes Európai Okmány* rögzítette a Közösség azon célkitűzését, hogy erősítse az európai ipar tudományos és technológiai bázisát és elősegítse nemzetközi versenyképességének fejlődését. Az Okmány hatályba lépése óta a tagállamok az Európai Bizottsággal együttműködve, *összehangolják* nemzeti szinten végrehajtott politikáikat, programjaikat, emellett a Közösség többéves *keretprogramokon keresztül* támogatja a közös kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységeket. A keretprogramok részletes ismertetését a 4.1. alfejezet tartalmazza, jelen részben a 7. keretprogram bemutatására kerül sor.

(http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html)

A 7. keretprogram alapdokumentuma *Az Európai Parlament és a Tanács 1982/2006/EK határozata az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjáról, 2007–2013* (FP7-határozat).

(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:412:0001:0041:hu:PDF>)

A határozat értelmében a keretprogram a következő tevékenységeket támogatja: (FP7-határozat 2. cikk)

- A) transznacionális együttműködés a politikák által meghatározott témákban: „Együttműködés” program;
- B) a kutatóközösség kezdeményezésén alapuló, általuk javasolt kutatás: „Ötletek” program;
- C) a kutatók ösztönzése: „Emberek” program;
- D) a kutatási kapacitások támogatása: „Kapacitások” program.

„Együttműködés” program

A program az Unión belüli és kívüli, transznacionális kooperációkat támogatja a tudomány és technológia fontos területein. Alapvető cél a társadalmi, gazdasági, környezeti, közegészségügyi és ipari kihívásoknak való megfelelés.

A program 10 önálló alprogramra bomlik:

- A) Egészségügy
- B) Élelmiszerek, mezőgazdaság és halászat, biotechnológia
- C) Információs és kommunikációs technológiák
- D) Nanotudományok, nanotechnológiák, anyagtudomány és új gyártástechnológiák
- E) Energia

Milyen tevékenységeket támogat a 7. keretprogram?

Milyen horizontális eszközök segítik a tevékenységek megvalósítását?

- F) Környezetvédelem, beleértve az éghajlatváltozást
- G) Közlekedés, beleértve a repüléstechnikát
- H) Társadalom-gazdaságtan és humán tudományok
- I) Űrkutatás
- J) Biztonság.

A fenti témaköröket úgy határozták meg, hogy azok a keretprogram időtartama során felmerülő változó igényekhez, lehetőségekhez igazodhassanak. Ennek érdekében valamennyi, felsorolt területen lehetőség nyílik a jövőbeni és kialakulóban lévő technológiák támogatására, azaz a későbbiekben felmerülő új tudományos, technológiai lehetőségek feltárására vonatkozó kutatások finanszírozására, továbbá az előre nem látható politikai igények kielégítésére olyan esetekben, amelyek gyors és rugalmas reagálást igényelnek (járványok, élelmiszerbiztonsági problémák, természeti katasztrófák).

Az ismertetett tevékenységek megvalósítását az alábbi horizontális eszközök segítik:

A) Együttműködésben végzett kutatás: a 7. keretprogram támogatásainak zömét a kooperációban végzett kutatásokra irányozták elő; ezek célja olyan kiváló projektek és hálózatok létrehozása, amelyek képesek magukhoz vonzani a legjobb kutatókat Európából és a világ többi részéből.

B) A nemzeti kutatási programok koordinációja: alapvetően 2 eszköz segíti a jobb koordinációt: az ún. *ERA-NET rendszer* és az *Alapszerződés 169. cikke alapján megvalósított kutatások*. Mindkettő alkalmazására lehetőség volt a korábbi keretprogramban is.

a) Az *ERA-NET* célja a nemzeti és regionális kutatási programok fejlesztése 2 úton:

megfelelő együttműködési keretek biztosítása a nemzeti kutatási programokban résztvevők számára a meglévő *ERA-NET*-projektek bővítésével, elmélyítésével és újak létrehozásával,

korlátozott számú esetben kiegészítő közösségi támogatás olyan résztvevők számára, akik vállalják, hogy közös alapot hoznak létre közös pályázati felhívások céljára a megfelelő nemzeti és regionális kutatási programok keretében (*ERA-NET-PLUS*).

b) A *169. cikkely alapján* a Közösség pénzügyi támogatást nyújthat több tagállam által megvalósított nemzeti K+F-programok számára az esetben, ha azok megfelelnek az alábbi kiválasztási szempontoknak: összhang a közösségi célokkal, a kutatás megfelelése a Közösség, illetve a 7. keretprogram törekvéseinek, létező kutatási bázis (létező vagy előirányzott nemzeti kutatási program), európai hozzáadott érték, kritikus tömeg.

A 7. keretprogramban a Bizottság 4 terület támogatását

javasolta a 169. cikkely keretében. Közülük három az „Együtműködések” program alá tartozik: **AAL**: közös kutatási program az „Ambiens rendszerekkel segített életvitel” témakörében, **Bonus 169**: közös balti-tengeri kutatási program, **EMRP**: közös mérésstudományi kutatási program. A „Kapacitások” program alá tartozó 4. kutatási terület: **Eurostars**: közös program a kv-k és partnereik számára.

A nemzeti kutatási programok koordinációja keretében olyan kutatási tevékenységek támogatására is lehetőség nyílik, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül az „Együtműködések” program 10 alprogramjához az esetben, ha azok elégséges szintű európai hozzáadott értékkel rendelkeznek, ha hozzájárulnak a 7. keretprogram és más kormányközi együttműködések keretében végzett tevékenységek kiegészítő és egymást erősítő jellegének fokozásához.

C) Közös technológiai kezdeményezések: Bevezetésük célja az egyes iparágak versenyképességének erősítése volt a köz- és a magánszféra hosszú távra szóló partnerségének biztosításával. E kezdeményezés egyik legfontosabb területe az innovatív gyógyszerfejlesztés, amelynek célja az gyógyszeripar versenyképességének javítása, új, hatásos, olcsóbb gyógyszerek rövidebb fejlesztési idő alatti előállítása (Innovative Medicine Initiative).

D) Nemzetközi kooperáció: Idetartoznak az unión kívüli országokkal folytatott nemzetközi együttműködések valamennyi témakörben és a több témát érintő multidiszciplináris területeken. Az akciók arra irányulnak, hogy előmozdítsák harmadik országok kutatóinak, kutatóintézeteinek részvételét, az EU- és más országok, országcsoportok közötti együttműködést a kölcsönös érdeklődésre számot tartó területeken. Ezeket a tevékenységeket az „Emberek” és a „Kapacitások” program akcióival összehangoltan hajtják végre.

„Ötletek” program

A program célja a tudomány egyes határterületein folytatott kutatások erősítése, dinamizálása, amit az egymással is versenyző európai kutatócsoportok projektjeinek támogatásával valósítanak meg. A projektek finanszírozása a kutatók által benyújtott javaslatok alapján történik, értékelésük egyedüli mércéje a *tudományos kiválóság*. A kutatási eredmények ismertetése, terjesztése fontos része a programnak.

Az „Ötletek” programmal nemcsak az európai kutatásokat kívánják dinamizálni, hanem a Közösséget is szeretnék vonzóvá tenni a föld-rész és harmadik országok legkiválóbb kutatói, ipari befektetései számára. E program tevékenységei megvalósításában fontos szerep jut az *Európai Kutatási Tanácsnak* (az alapkutatásokért európai szinten felelős szerv, European Research Council, ERC), valamint az annak szervezeti keretei között működő, független Tudományos Tanácsnak. Utóbbi az európai tudományos közösség magas szintű képviselőiből áll, s biztosítja a kutatási területek sokféleségét.

Ismertesse az „Emberek” program főbb célkitűzéseit, illetve a program által támogatott tevékenységeket!

„Emberek” program

A korábbi keretprogramokban is fontos szerep jutott a *humán erőforrás fejlesztésének*, elismerve, hogy képzett kutatók nélkül nincs esély a tudomány előrehaladására, az innováció előmozdítására, állami és magánbefektetésekre. Az „Emberek” program magában foglalja az egyének ösztönzését a kutatói pálya élethivatásul történő választására, az európai kutatók megtartását, illetve a földrészt vonzóvá tételét a nem itt élő kutatók számára. A program fontos célja a *folyamatos képzés és karrierépítés*.

A program a már jól ismert *Marie Curie-akciókra* épül, összefüggő tevékenységsorozatot hoz létre a pályájuk kezdeti szakaszában lévő fiataloknak szánt kutatói alapképzéstől az egész életen át tartó tanulásig, továbbá az állami és a magánszférában megvalósuló karrierfejlesztésig.

A program *célul tűzi ki* a női kutatók számának növelését, az esélyegyenlőség javítását, a szakmai és magánélet közti egyensúly megteremtését, a fiatalok kutatói pályákra vonzását, integrált képzési programokat a transznacionális hálózatok tagjainak, az élethosszig tartó képzés és karrierfejlesztés támogatását, új készségek, szakismeretek megszerzését, az inter-/ multidiszciplináris, továbbá az ágazatok közötti mobilitás javítását, átjárási lehetőségek és partnerség megteremtését az üzleti és a kutatószféra között, a közös kezdeményezések ösztönzését, az agyelszívás csökkentését, egy valódi európai kutatói munkaerőpiac létrehozását.

A program a következő tevékenységeket támogatja:

A) Kutatók alapképzése: kezdő kutatók felvétele, illetve az EU-n kívüli kutatók számára is nyitott képzések szervezése.

B) Egész életen át tartó képzés és karrierfejlesztés: a tapasztalttal rendelkező kutatók karrierépítésének támogatása közvetlenül, közösségi szinten nyújtott egyéni ösztöndíjakkal, regionális, nemzeti és nemzetközi programok társfinanszírozásával.

C) Átjárási lehetőségek és partnerségek az üzleti és a kutatószféra között: az egyetemek és a vállalkozások – különösen a kkv-k – közötti hosszabb távú együttműködési programok támogatása, az ismeretek megosztásának segítése, a mobilitás ösztönzése, rendezvények.

D) A nemzetközi dimenzió: a kutatás minőségének javítása a tehetséges szakemberek Európába vonzásával, az együttműködés előmozdítása nemzetközi ösztöndíjakkal, a kutatócserét támogató partnerségekkel, összhangban az „Együttműködés” és „Kapacitások” programmal.

E) Egyedi akciók: egy valódi európai munkaerőpiac létrehozása a kutatók számára, a mobilitás előtti akadályok eltávolítása, a karrierkilátások javítása.

„Kapacitások” program

Mely intézkedések állnak a „Kapacitások” program fókuszában?

A program az európai kutatási és innovációs kapacitások fejlesztését, hatékony felhasználását célozza a T&T területén a következő intézkedések támogatásával:

A) Kutatási infrastruktúrák (a legjobb kutatási infrastruktúrák használatának és fejlesztésének optimalizálása, páneurópai jelentőségű, új infrastruktúrák létrehozása, amelyek szükségesek az élvonalban maradáshoz).

B) A kkv-k számára végzett kutatás (a kkv-k innovációs kapacitásának, az új technológiákon alapuló termékek és piacok fejlesztéséhez való hozzájárulásának erősítése).

C) A tudás régiói (a régiók kutatási potenciáljának erősítése, a kutató- és az üzleti szférát, a regionális hatóságokat tömörítő, „kutatásorientált regionális klaszterek” fejlesztése).

D) A konvergencia régiók kutatási potenciálja (a kutatási potenciál kiteljesítése az EU konvergencia és legkülső régiókban, a tudományos kiválóság fejlesztése, a kutatói kapacitások erősítése, a nemzetközi együttműködésben való részvétel ösztönzése).

E) Tudomány a társadalomban (a tudásalapú európai társadalom létrehozása érdekében a T&T-erőfeszítések, kutatási politikák harmonizálása, társadalmi beillesztése).

F) A kutatási politikák összehangolt fejlesztésének támogatása (a nemzeti és közösségi kutatási politikák koherenciájának javítása, más politikákkal való összehangolása, a közfinanszírozású kutatások hatásának és ipari felhasználásának javítása, az állami támogatás és annak a magánbefektetésekre gyakorolt hatásának növelése).

G) Nemzetközi együttműködés (következetes nemzetközi T&T-politika megteremtése, 3 kiemelt cél a harmadik országok tekintetében: a versenyképesség támogatása a velük fennálló stratégiai partnerségeken keresztül, a kapcsolattartás megkönnyítése az innen származó partnerekkel, ezen országokban felmerülő vagy globális problémák megoldása)

A Közös Kutatóközpont nem nukleáris tevékenységei

A Közös Kutatóközpont (Joint Research Centre - JRC) az Európai Bizottság egyik Főigazgatósága. Öt EU tagállamban (Belgium, Németország, Olaszország, Hollandia és Spanyolország) hét kutatóintézetet foglal magában, és 2 700 alkalmazottat foglalkoztat.

A 7. keretprogram pénzügyi hozzájárulást biztosít a *Közös Kutatóközpont (Joint Research Centre, JRC)* által végzett közvetlen, nem nukleáris jellegű tevékenységekhez is. A JRC felhasználó-központú tudományos, műszaki támogatást nyújt a közösségi politikák fejlesztéséhez, végrehajtásához, a politikai döntéshozatal segítéséhez az alábbi területeken:

A) Jólét egy tudásintenzív társadalomban

B) Szolidaritás és a forrásokkal való felelősségteljes gazdálkodás

C) A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése

D) Európa, mint partner a világban.

A 7. keretprogram költségvetése

A 7. keretprogram költségvetését az 5. táblázat szemlélteti. (FP7-határozat 4. cikk)

	Együttműködés összesen	32.413
	Egészségügy	6.100
	Élelmiszerek, mezőgazdaság és halászat, biotechnológia	1.935
	Információs és kommunikációs technológiák	9.050
	Nanotudományok, nanotechnológiák, anyagtudomány és új gyártástechnológiák	3.475
I. Együttműködés	Energia	2.350
	Környezetvédelem beleértve az éghajlatváltozást	1.890
	Közlekedés beleértve a repüléstechnikát	4.160
	Társadalom-gazdaságtan és humán tudományok	623
	Úrkelet	1.430
	Biztonság	1.400
II. Ötletek	Európai Kutatási Tanács	7.510
III. Emberek	Emberek összesen	4.750
	Kapacitások összesen	4.097
	Kutatási infrastruktúrák	1.715
	A KKV-k számára végzett kutatás	1.336
	A tudás régiói	126
	A konvergencia régiók kutatási potenciálja	340
	Tudomány a társadalomban	330
	Kutatási politikák összehangolt fejlesztésének támogatása	70
	Nemzetközi együttműködés	180
V. A Közös Kutatóközpont (JRC)	A JRC által végzett nem nukleáris kutatási tevékenységek összesen	1.751
7. keretprogram	A 7. keretprogram tevékenységei összesen	50.521
EURATOM	Az EURATOM nukleáris kutatási és képzési tevékenységei összesen	2.751

5. ábra: A 7. keretprogram költségvetése, milliárd

VI./2.3.2.: A versenyképességi és innovációs keretprogram (2007-2013)

A versenyképességi és innovációs keretprogram (Competitiveness and Innovation Framework Programme, CIP) alapküldetése az *Európai Parlament és a Tanács 1639/2006/EK határozata* (2006. október 24.) a versenyképességi és innovációs keretprogram (2007–2013) létrehozásáról (CIP-határozat). (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:310:0015:0040:hu:PDF>)

Melyek a CIP fő célkitűzései? Milyen programokon keresztül valósul meg?

A CIP célkitűzései: a vállalkozások, különösen a kkv-k versenyképességének előmozdítása, az innováció minden formájának támogatása, beleértve az ökoinnovációt is, a fenntartható, versenyképes, innovatív és integrált információs társadalom fejlődésének felgyorsítása, az energiahatékonyság, valamint az új és megújuló energiaforrások támogatása valamennyi ágazatban, beleértve a közlekedést is. [CIP-határozat 2. cikk (1)]

Egyedi programok

A CIP 3 fő területen, 3 egyedi programon keresztül valósul meg: [CIP-határozat 2. cikk (2)]

- A) vállalkozási és innovációs program;
- B) az információs és kommunikációs technológiák (IKT-) politika támogatási programja;
- C) intelligens energia – Európa program.

A CIP költségvetése

A CIP végrehajtására rendelkezésre álló pénzügyi keretösszeg 3.621

M €, az alábbi megoszlás szerint: (CIP-határozat 3. cikk)

A) vállalkozási és innovációs program, amelynek kb. egyötödét az ökoinnováció támogatására fordítják: a teljes költségvetés 60%-a;

B) az IKT-politika támogatásának programja: a teljes költségvetés 20%-a,

C) intelligens energia – Európa program: a teljes költségvetés 20%-a. (CIP-határozat 1. melléklet)

A vállalkozási és innovációs program által támogatott területek és tevékenységek

A) A kkv-k beindításához és növekedéséhez szükséges finanszírozáshoz való hozzáférés, valamint az innovációs tevékenységekbe történő befektetések (a kockázati tőke-alapok és más befektetők által támogatott befektetések növelése, a kkv-k hitelfinanszírozását biztosító eszközök, a pénzügyi környezet és befektetési felkészültség javítása a kkv-k számára);

B) a kkv-k közötti együttműködés kedvező feltételeinek megteremtése, különösen a határokon átnyúló együttműködés területén (a kkv-kat támogató szolgáltatások előmozdítása, hozzájárulás a kkv-k más vállalkozásokkal, innovációs szereplőkkel történő, határokon átnyúló együttműködését segítő intézkedésekhez, a nemzetközi együttműködés előmozdítása regionális szinten és kkv-hálózatokon keresztül);

C) a vállalkozások minden típusú innovációja (ágazatspecifikus innováció, klaszterek, innovációs hálózatok, állami és magán innovációs partnerségek, együttműködés a nemzetközi szervezetekkel, az innovációmenedzsment előmozdítása, nemzeti és regionális programok támogatása az üzleti innováció érdekében, az innovatív, valamint a már létező technológiák és koncepciók innovatív alkalmazásának segítése, a transznacionális ismeret- és technológiaátadásra, valamint a szellemi tulajdonjogok védelmére és kezelésére vonatkozó szolgáltatások előmozdítása, új típusú innovációs szolgáltatások kialakítása, technológiafejlesztés és tudásnövelés az adatok archiválásán és átadásán keresztül);

D) az ökoinnováció (környezetvédelmi technológiák és ökoinnovációs tevékenységek átvételének támogatása, befektetés az ökoinnovációba beruházó cégeket kezelő kockázati tőkealapokba, ökoinnovációs hálózatok és csoportok, magán és állami partnerségek támogatása, az üzleti szolgáltatások fejlesztése, az ökoinnováció előmozdítása, az ökoinnováció új és integrált megközelítésének segítése a környezetgazdálkodás, a teljes élettartamot figyelembe vevő környezetbarát termék-, folyamat- és szolgáltatástervezés területén);

E) vállalkozói és innovációs kultúra (a vállalkozói kedv, képesség és kultúra ösztönzése, a kockázat és sikerek

Ismertesse a vállalkozási és innovációs program által támogatott területeket, tevékenységeket!

egyensúlyának javítása, az innováció, a vállalkozásfejlesztés és a növekedés számára kedvező üzleti környezet megteremtése, politikák kidolgozása, a szereplők közötti együttműködés – beleértve a nemzeteken átívelőt – támogatása, különösen a programok és intézkedések kkv-barát jellegének előmozdítása, vállalkozások alapításának, átruházásának és átvételének ösztönzése);

F) a vállalkozáshoz és az innovációhoz kapcsolódó gazdasági és igazgatási reform (adatgyűjtés, teljesítményelemzés és monitoring, politika kidolgozása és koordinálása, hozzájárulás az ipari és szolgáltatási ágazathoz kapcsolódó versenyképességi stratégiák meghatározásához és támogatásához, a kölcsönös tanulás támogatása az országos, regionális és helyi adminisztráció kiváló színvonalának elérése céljából). (CIP-határozat 10-16. cikk)

Az IKT-politika programja által támogatott területek és tevékenységek

Mely területeket támogatja az IKT-politika programja?

A) Az egységes európai információs tér kialakítása, az IKT-termékek és -szolgáltatások, illetve az IKT-alapú termékek és szolgáltatások belső piacának erősítése (az IKT-alapú szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a digitális kommunikáció és szolgáltatások gyors, megfelelő és hatékony konvergenciáját elősegítő keretfeltételek megteremtése, beleértve az interopera-bilitást, a nyílt szabványok használatát, valamint a biztonság és a megbízhatóság szempontjait, a digitális tartalom fejlesztésére vonatkozó feltételek javítása, a többnyelvűség és a kulturális sokszínűség figyelembevételével, az európai információs társadalom monitoringja az adatgyűjtésen, a fejlődés elemzésén, a digitális szolgáltatások hozzáférhetőségén és használatán keresztül);

B) az innováció ösztönzése az IKT szélesebb körű bevezetésén és az abba történő beruházáson keresztül (az innováció előmozdítása az IKT által támogatott folyamatokban, szolgáltatásokban és termékekben, különösen a kkv-k és a közszolgáltatások területén, a köz- és a magánszféra kapcsolatainak erősítése, az állami és magánpartnerségek előmozdítása az innováció és az IKT-ba történő beruházások fokozása érdekében, az IKT és új alkalmazásai által a polgárok és a vállalkozások számára nyújtott lehetőségek és előnyök előmozdítása, a tudatosság növelése, a bizalom és nyitottság erősítése);

C) egy integrált információs társadalom és a közérdekű szolgáltatások területén hatékonyabb szolgáltatások kialakítása, az életminőség javítása (az IKT bővítése, beleértve a digitális tartalmat, hozzáférést és digitális műveltséget, az IKT-alkalmazással kapcsolatos bizalom erősítése, különösen az adatvédelem és a közérdekű szolgáltatások területén, valamint az IKT által lehetővé tett társadalmi részvétel érdekében az elektronikai szolgáltatások minőségének, hozzáférhetőségének javítása, beleértve az interoperábilis páneurópai vagy határokon átnyúló közszolgáltatásokat, a közös érdekű szolgáltatások

kialakítását és a jó gyakorlatok cseréjét). (CIP-határozat 26-29. cikk)

Az Intelligens energia–Európa program által támogatott területek, tevékenységek

Melyek az Intelligens energia-Európa program céljai?

A) Energiahatékonyság, az energiaforrások racionális felhasználásának támogatása (SAVE) (az energiahatékonyság és az energiaforrások racionális felhasználásának javítása, különösen az építési és ipari szektorban, a jogszabályi rendelkezések kidolgozásának és alkalmazásának támogatása);

B) az új és a megújuló energiaforrások előmozdítása és az energiadiverzifikáció támogatása (ALTENER) (a villamos energia, a fűtés és a hűtés centralizált és decentralizált előállítása érdekében felhasznált új és megújuló energiaforrások támogatása, az energiaforrások diverzifikációjának előmozdítása, az új és a megújuló energiaforrásoknak a helyi környezetbe és energiarendszerekbe integrálása, a jogszabályi rendelkezések kidolgozásának és alkalmazásának támogatása);

C) az energiahatékonyság, valamint az új és a megújuló energiaforrások felhasználásának előmozdítása a közlekedésben (STEER) (a közlekedés valamennyi, az energiafelhasználással összefüggő szempontjához és az üzemanyagok diverzifikációjához kapcsolódó kezdeményezések támogatása, a közlekedésben a megújuló üzemanyagok és az energiahatékonyság előmozdítása, a jogszabályok kidolgozásának és alkalmazásának támogatása. (CIP-határozat 37-41. cikk)